

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Ügyszám: SZJSZT 32/15.

A szakvélemény címe: Szoftver mű védelem képessége

A Törvényszék által feltett kérdések:

Válaszoljon a felperes 2015. június 8. napján érkezett 61. számú beadványában feltett kérdésekre.

A felperes 61. sorszám alatt érkezett beadványában feltett kérdések:

1. Az1) kártyaalkalmazás és mapping és a hozzá tartozó APDU parancssor egyéni, eredeti jellegére tekintettel szerzői jog által védett alkotásnak minősül-e? Amennyiben igen, úgy mely Szt. által védett alkotásnak minősülnek?

2. A 2) kártyaalkalmazás és mapping és a hozzá tartozó APDU parancssor egyéni, eredeti jellegére tekintettel szerzői jog által védett alkotásnak minősül-e? Amennyiben igen, úgy mely Szt. által védett alkotásnak minősülnek?

3. A Régi Rendszerrel szemben támasztott funkcionális és működési követelményeknek megfelelő-e az Új Rendszer a felperes által megalkotott szoftverek (1) kártyaalkalmazás, 2) kártyaalkalmazás, a kártyaalkalmazásokhoz kapcsolódó APDU parancssorok) nélkül is?

4. Az Új Rendszer üzemeltethető-e a Régi Rendszer műszaki-fejlesztési dokumentációjának (specifikáció) ismerete nélkül?

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Tekintettel arra, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: „Rendelet”) 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást (...)”, az eljáró tanács a megkeresés, illetve a megkereséshez csatolt dokumentumok, illetve adathordozó alapján hozta meg szakvéleményét.

Ad 1) Az eljáró tanács a kérdés megválaszolása során abból indult ki, hogy „kártyaalkalmazás” alatt az eljáró tanács számára átadott DVD adathordozó-n található C++ nyelven megírt alkalmazást kell érteni, az eljáró tanács válasza ezért erre terjed ki.

Az eljáró tanács megvizsgálta a hivatkozott 1) kártyaalkalmazást, és megállapította, hogy az a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Szt.”) 1.§ (2) bekezdés c) pontja szerinti szoftvernek minősül, amely – tekintettel egyebek mellett annak terjedelmére, az alkotói szabadságot végtelenen korlátozó paraméterek hiányára, és az ebből fakadó alkotói szabadságra - annak egyéni, eredeti jellege okán szerzői jogi védelem alatt áll. Ez egyértelműen nyilvánul például a SAM modulban, az időszakkezelésben, az adminisztrációs felületben és a pontjóváírásban.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy jelen szakvéleményében „mapping” kifejezés alatt azt a tevékenységet érti, amely során meghatározásra kerül, hogy a kártyának a gyártója által kijelölt

és a kibocsátó által szabadon felhasználható memória-részében milyen információkat (pl. kártyabirtokos neve) és miként (pl. milyen kódolással) tárolnak el. Ez a tevékenység lényegében azt a célt szolgálja, hogy a kártyát a kibocsátó sajátos igényeihez igazítsák.

Miközben a mapping elkészítése jelentős szakértelmet igényel, a mappinget elkészítő szakember szabadságát számos paraméter korlátozza. A legjelentősebb korlátozást maga a kártya jelenti, hiszen a kibocsátónak igazodnia kell a kártya gyártója által meghatározott keretekhez, ennek következtében pl. a kártyának csak a gyártó által kijelölt részeit, illetve ugyancsak a gyártó által meghatározott módon használhat fel. Ugyancsak korlátozást jelent a kártyaalkalmazás, hiszen a mapping során azokat az információkat kell eltárolni, amelyekre az alkalmazásnak, illetve a kártya és kártyaolvasó készülék közötti kommunikáció teljesítéséhez szükséges van. A fentiekből következően a mapping szoftverként nem áll védelem alatt. Ez az értelmezés összhangban áll Felperes 3. számú kérdésével, amely „szoftverként” a kártyaalkalmazást és az ahhoz kapcsolódó APDU parancsokat azonosítja.

A fentiek rögzítését követően az eljáró tanács a mappinget két további irányból is vizsgálta.

Az Szjt. 7.§ (1) bekezdése szerint *„szerzői jogi védelemben részesül a gyűjtemény, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű (gyűjteményes mű). A védelem a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak részeit, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben.”* Az eljáró tanács megállapítja, hogy a mapping általában és elvileg gyűjteményes műként védelem alatt állhat, ha a hivatkozott jogszabályi helyen megjelölt feltételeknek megfelel. A konkrét ügyben nyilvánvaló, hogy a mapping során tárolásra kijelölt információk (pl. kártyabirtokos neve, kártyabirtokos egyenlege, kártyabirtokos névnapja, kártyabirtokos születési dátuma, az alkalmazás verziószáma, kibocsátási idő) szerzői jogi védelemben nem részesülnek. Az eljáró tanács ezen a helyen hivatkozni kíván az SZJSZT 38/2006 számú ügyben hozott szakvéleményre, melyben az SZJSZT rögzítette, hogy *„az összeválogatás alkalmazott elve elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha a gyűjtemény valóban válogatás eredményeként született meg, vagyis egy műveket, adatokat tartalmazó nagyobb halmazból a szerkesztő valamilyen egyéni, eredeti szempont alapján válogatja össze gyűjteménye egyes elemeit. Ez alapján az összeválogatás nem rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel, ha az valamennyi, bizonyos tulajdonsággal rendelkező elemet (művet, adatot) tartalmaz (például a valamennyi budapesti telefon előfizető adatai). Ugyancsak nem tekinthető összeválogatásnak a „gyűjtemény”, ha az csupán egy, vagy az összes elem számához képest elenyésző számú tételt tartalmaz.*

Az elrendezés elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést.”

A fentiek alapján az eljáró tanács álláspontja szerint a mapping általában, és a hivatkozott mapping konkrétan gyűjteményes műként nem áll védelem alatt, mivel a kijelölt információk olyan szorosan követik a kártyaalkalmazás funkcionalitását (üzleti logikát) és az APDU parancsokat, az egyes információk, adatok elhelyezése pedig a gyártó által meghatározott paramétereket, hogy azok összességében már kizárják a mapping egyéni jellegét, így gyűjteményes műként szerzői jogi védelmét.

Mivel a mapping nem csak a gyűjteményes művekkel, hanem az adatfájlokkal is rokonítható, ezért az eljáró tanács a védelmet e szempontból is megvizsgálta. Az adatfájlok védelmével az Európai Bíróság a SAS Institute Inc kontra World Programming Ltd (C-406/10) ügyben kimerítően foglalkozott. Az EuB a hivatkozott ítéletében kifejtette, hogy *„a program bizonyos funkcióinak a használata céljából alkalmazott programnyelv és adatfájlformátum nem minősül e*

program kifejezési formájának, és ekként nem részesül ezen irányelv [a szoftver irányelv – az eljáró tanács megjegyzése] értelmében a számítógépi programok szerzői jogi védelmében”.

Összességében az eljáró tanács a mappinget sem szoftverként, sem gyűjteményes műként, sem adatfájlként nem tekinti védett műnek.

Az APDU parancs alatt az eljáró tanács előre meghatározott (akár standard, akár egyedi) parancsok azon sorozatát érti, amelyek célja a kártyaolvasó terminál és a kártya közötti kommunikációt biztosítása. Az eljáró tanács rögzíti, hogy az APDU parancsok esetén a peres felek által sem vitatottan szabványosított programnyelvről van szó, önmagában azonban ez (vagyis a szabványosítás) nem zárja ki az APDU parancsok szoftverként való szerzői jogi védelmét. Miközben önmagában egy-egy parancs – egyebek mellett épp a szabványosítás miatt – nem rendelkezhet a szerzői jogi védelemhez szükséges egyéni, eredeti jelleggel, a parancsok nagyobb, rendezett és logikailag egységes sorozata már állhat szerzői jogi védelem alatt, mivel a vonatkozó szabványok az egyes parancsok csoportosítását, azok rendezését, hívási sorrendjét nem határozzák meg, itt tehát az alkotó több lehetséges útvonal közül saját egyéniségének (programozási szokásainak) megfelelő megoldást választhat ki.

Az eljáró tanács az APDU parancsokat a hivatkozott szoftver fejlesztői dokumentációja, illetve a megvalósított C++ program alapján vizsgálta meg, és ez alapján megállapította, hogy az egyéni, eredeti jellegű szoftvernek minősül. Ez tetten érhető például a bónuszfeltöltést és az időszakléptetést megvalósító parancs-sorozatokban is.

Ad 2) Az eljáró tanács jelzi, hogy a kérdésben hivatkozott 2) kártyaalkalmazás vonatkozásában – egy, javaslatként címkézett dokumentum kivételével – nem kapta meg sem a forráskódot, sem a dokumentációt, ebből következően az eljáró tanács konkrét vizsgálatot nem végezhetett.

Az eljáró tanács ugyanakkor a fenitek mellett általános jelleggel rögzíti, hogy a kártyaalkalmazás, a mapping és az APDU parancsok vonatkozásában az 1. kérdés kapcsán tett általános megállapításai függetlenek az alkalmazott technológiától, így azok ezen kártya esetében is megfelelően alkalmazhatóak.

Ad 3-4) Az eljáró tanács előljáróban jelzi: önmagában annak a körülménynek szerzői jogi relevanciája nem mutatható ki, hogy egy szoftver, vagy ilyennek nem minősülő mapping, vagy fejlesztői dokumentáció milyen ismeretek birtokában alkotható meg, illetve egy informatikai rendszer üzemeltetéséhez milyen tudásra van szükség.

A fentiek mellett egyértelműen letapogatható a kérdések mögött meghúzódó érvelés: ha egy védett alkotás megalkotása elképzelhetetlen egy másik alkotás ismerete hiányában, úgy – a Felperes logikája szerint – a szerzői mű felhasználása ilyen közvetett bizonyítékkal is igazolható lenne.

E körben az eljáró tanács jelzi, hogy a peres felek között 2002. március 28. napján kötött szerződés 5. pontja szerint a jelen per felperese teljes körű betekintést és korlátozott használati jogot adott az általa fejlesztett Informatikai Rendszer minden lényeges elemébe, amelyből következően, ha volt is szükség ezen elemek ismeretére az alperes számára, úgy ezen ismereteket épp felperes adta át alperes számára.

Nem mellékes az sem, hogy az SZJSZT egységes gyakorlata, továbbá az EuB fentebb már hivatkozott C-406/10 számú ügyben hozott ítélete szerint a szoftver funkcionalitása nem minősül a szoftver kifejezési formájának, és ekként nem is állhat védelem alatt. Ha alperes az egyes szoftverre vonatkozó információkat harmadik félnek (pl. alvállalkozójának) annak

érdekében átadta volna, hogy az az alperes érdekében felhasználja, úgy önmagában a szoftver működésére vonatkozó ismeretek átadása szerzői jogi felhasználást nem valósít meg. Mivel pedig alperes a szoftvernek jogszerű felhasználója volt, az Szt. 59.§ (3) bekezdése alapján a szoftver működését megfigyelhette, így annak működési elvét elvileg felperes támogatása nélkül is megismerhette. Az Szt. a szoftver jogosult számára nem biztosít olyan kizárólagos jogot, amely alapján a szoftver jogszerű felhasználója számára meg lenne tiltható, hogy a szoftvernek az Szt-ben meghatározott módon végzett megfigyelése során megszerzett információkat – nem ideértve magát a művet – a megfigyelő más, harmadik személy részére átadja. Kétségtelen tény, hogy ilyen korlátozásról a felek szerződésben megállapodhatnak, annak esetleges megsértése esetén azonban nem szerzői jogi, hanem általános kötelmi igény keletkezik.

A fentiek alapján az eljáró tanács álláspontja a 3. kérdés kapcsán az, hogy nem zárható ki az, hogy a „Régi Rendszerrel” szemben támasztott funkcionális és működési követelményeknek megfeleltethetett az Új Rendszer a felperes által megalkotott kártyaalkalmazás és parancssor ismerete nélkül is.

Az eljáró tanács azt is jelezni kívánja, hogy a felperes beadványában nem jelölte meg, hogy a peres iratok közül melyeket kell a kérdésében hivatkozott „műszaki-fejlesztési dokumentációjának” tekintetni, ezen információ hiányában pedig az sem dönthető el, hogy e dokumentáció előkészítő jellegű volt-e, és ennek következtében szoftverként, vagy szakirodalmi műként állna-e védelem alatt. Amennyiben a hivatkozott dokumentáció előkészítő jellegű műnek minősül, úgy arra az Szt-nek a szoftverre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, így arra az előző bekezdés szerinti megállapításokat megfelelően alkalmazni kell.

Az eljáró tanács álláspontja az, hogy egy számítógépes rendszer üzemeltetése – igaz, komoly idő és pénzügyi ráfordítások árán, de - bármilyen dokumentáció vagy harmadik féltől származó információ nélkül is lehetséges. Ebből következően az eljáró tanács álláspontja a 4. kérdés kapcsán az, hogy programozói, *informatikai* szempontból nem kizárható, hogy az „új rendszert” a régi rendszerre vonatkozó dokumentáció ismerete nélkül üzemeltessék.

Budapest, 2015. november 6.

dr. Gyertyánfy Péter
a tanács elnöke

dr. Békés Gergely
a tanács előadó tagja

Somkutas Péter
a tanács szavazó tagja